

1. Tantárgyelem neve:	Környezeti nevelés ÓP24NA10A02	Kreditértéke:	4
Tantárgyelem besorolása:	kötelező		
A Tantárgyelem elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, "képzési karaktere":		elmélet (%):	40
		gyakorlat (%):	60
A tanóra típusa:		előadás	
óraszám, az adott félévben:	12+24 (ea+sz)		
Az adott ismeret átadásában alkalmazandó további módok, jellemzők:			
A számonkérés módja:		írásbeli számonkérés (beszámoló és vizsga dolgozat)	
A tantárgyelem tantervi helye (hányadik félév):	2		
Előtanulmányi feltételek:	-		
<p>Tantárgyelem-leírás:</p> <p>Előadás (földrajz)</p> <p>Az Univerzum eredete és fejlődése. Alapvető csillagászat: Tejútrendszer, csillagok, galaxisok, extra galaxisok, Nap és a Naprendszer, a Naprendszer bolygói, a Föld és a Hold (főbb tulajdonságok és fényváltozások, fogyatkozások), üstökösök, meteorok.</p> <p>Föld: alakzat, mozgások, tájékozódás a Földön. Időszámítás.</p> <p>Litoszféra: fő kőzetek és ásványok, talaj (fejlődés, összetevők, rétegek, osztályozás).</p> <p>A Föld vizei: eredete, fajtái és elterjedése, (óceánok, édesvizek), vízkörforgás, környezeti állapot és védelem</p> <p>Légkör: eredete, összetétele, fő összetevői és függőleges rétegei. Időjárás, éghajlat, üvegházhatás, klímaváltozás.</p> <p>Magyarország földtana és földrajza: földtörténet, domborzat, éghajlati jellemzők, felszín- és talajvíz, talajok.</p> <p>Gyakorlat (biológia, ökológia)</p> <p>Az élet fogalma és eredete. Az evolúció alapfogalma. Fejlesztés A rendszertani alapfogalmak.</p> <p>A biológiai rendszerek egyedaltalatti szerveződési szintek. Sejtfejlődés (eukarióta, prokarióta, növényi, állati).</p> <p>A virágos növények növényi szövetei (bőr-, talajszövetek és vaszkuláris), növényi szervek (fejlődés, funkció, szerep, típusok, módosulatok). Növények osztályozása (algák, gombák, mohafélék, zuzmók,harasztok, nyitvatermők, zárvatermők). Növényfajok (azonosítás, leírás, rendszer). A természet tavaszi aspektusa (megfigyelés a parkban). Növényfiziológia: csírázás, lomb színeződés.</p> <p>Állatok: gerinctelenek és gerincesek, fő törzsek és osztályok. A főcsoportok burkolatai, testfelépítése. Állatfajok (azonosítás, leírás, rendszer).</p> <p>Viselkedésbiológia: veleszületett (reflex cselekvések, kinézis, taxik, rögzített cselekvési minták, migráció, táplálékkeresés, kommunikáció, altruista viselkedés, szexuális partnerek keresése) és tanult viselkedések (szokás, imprinting, klasszikus és operáns állapot, kognitív tanulás).</p> <p>Az óvodában felfedezhető természeti jelenségek megfigyelése, magyarázata (pl. levélszín, tüskék, tövisek, gyümölcsök hamvassága, állatok külső borítása, szőr, toll).</p> <p>Bevezetés az élő szervezetek és fizikai, kémiai és biológiai környezetük közötti kölcsönhatásokba:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mi az ökológia, az ökológia szerepe a tudományban, az ökológia felosztása. • Környezet, erőforrások, biotikus és abiotikus tényezők tolerancia élőhely, helyszín . • Abiotikus tényezők: fény, víz, hőmérséklet, talaj, levegő. • egyed feletti szerveződési szintek: populációk, közösség, ökoszisztéma, bioszféra. • Populációk: fogalom, genetikai változatosság, méret, sűrűség, demográfia, fajeloszlás. • Közösség: biodiverzitás (szintek is), térszerkezet, napi ritmus, évszakváltás, egymásutániség, kapcsolatok. 			

- Ökoszisztéma: táplálékláncok, táplálékhálózat, ökológiai piramis, termelés, energiaáramlás, biogeokémiai körfolyamatok.
- Bioszféra, biomok

KÖTELEZŐ IRODALOM

Bihariné dr. Krekó Ilona-Kanczler Gyuláné (2017): Természetismeret I. az ELTE TÓK hallgatóinak. Természetföldrajz. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest.

Szurdoki Erzsébet (szerk., 2021). Természetismeret II. az ELTE TÓK hallgatóinak. Biológia. – ELTE Eötvös Kiadó, Budapest.

Bihariné dr. Krekó Ilona, Kanczler Gyuláné dr. (szerk.) (2017): Ökológiai alapismeretek az ELTE TÓK hallgatóinak. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest.

Vitályos Gábor Áron (szerk., 2019): Természetvédelem és környezetvédelem az ELTE TÓK hallgatóinak. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest.

Kanczler Gyuláné, Bihariné dr. Krekó Ilona, Léglér Judit, Bauer Zita, Dr. Vitályos Gábor Áron (2018): Növény- és állatismeret az ELTE TÓK hallgatóinak. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest.

AJÁNLOTT IRODALOM

Both Előd (1993): A Föld és a csillagok. Calibra Kiadó, Budapest.

Karátson Dániel (2000, szerk.): Pannon enciklopédia. Magyarország földje. Kertek Kiadó, Budapest.

Mészáros–Schweitzer (2002, szerk.): Magyar Tudománytár I. Föld, víz, levegő. Kossuth Kiadó, Budapest.

Roth, G. (2000): Meteorológiáról mindenkinek. Magyar Könyvklub, Budapest.

Simon Tamás (1999): Természetföldrajz. AKG. Kiadó, Budapest.

D. Aichele/M. Golte-Bechtle (1999): Mi virít itt? Virágkalauz. Cicero Kiadó, Budapest.

Veress István (2000, szerk.): Pannon enciklopédia. Magyarország állatvilága. Dunakanyar.

TUDÁS

- Ismeri az óvodai nevelés alapidokumentumait, tisztában van az óvodai nevelés általános céljaival, feladataival, a tevékenységi formákkal, azok tartalmával, összefüggéseivel.
- Ismeri az óvodai nevelésben alkalmazott tervezés különböző szintjeit, a tervezés elméletét és módszertanát, az egyes szintek összefüggéseit, jellemzőit.
- Ismeri a fenntarthatóságra nevelés pedagógiai lehetőségeit saját szakterületen és intézménytípuson belül.
- Ismeri az óvodás gyermek megismerésének módszereit.

KÉPESSÉG

- A 3-7 éves gyermekek életkori és egyéni sajátosságainak ismerete alapján meg tudják határozni és kiválasztani a megfelelő nevelési-fejlesztési célokat, feladatokat, tartalmakat, valamint képesek a pedagógiai folyamat differenciált irányítására, elősegítésére, elemzésére, értékelésére.
- Tevékenységében érvényesíteni tudja a fenntarthatóságra nevelés elveit.

ATTITÚD

- Elkötelezett a 3-7 éves gyermek és a gyermekcsoport tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezését, bővítését elősegítő stratégiák, módszerek, tevékenységek kiválasztásában, támogató környezet kialakításában.
- Személyiségüket előítéletmentesség, tolerancia, szociális érzékenység, segítő hozzáállás jellemzi, befogadó, multikulturális szemléletűek, törekednek a kulturális identitás megőrzésének, ápolásának elősegítésére, a gyermekek közösségbe való beilleszkedésének támogatására.
- Elfogadja, hogy az óvodai nevelés gyermek-, játék- és tevékenységközpontú, befogadó, az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai hatásokat a gyermek személyiségéhez kell igazítani.

AUTONÓMIA-FELELŐSSÉG

- Felelősséget vállal a rábízott 3-7 éves gyermekekért, a gyermekcsoportért, a nevelési-oktatási intézményben végzett tevékenységéért.
- Felelősek az óvodás gyermek személyiségének sokoldalú, harmonikus fejlődéséért, az egészséges növekedéshez, fejlődéshez szükséges személyi és tárgyi környezet megteremtéséért.
- Felelősséget vállal az óvodai nevelési folyamat tervezése során hozott döntésekért, pedagógiai tevékenységének következményeiért.
- Hatáskörén belül felelősséget vállal a gyermekek magatartásának tudatos formálásáért a fenntartható fejlődés irányába.

A tantárgyelem felelőse

Név:	Bärnkopfné Dr. Zsoffai Klára	Beosztás:	egyetemi adjunktus
Tudományos fokozat:	PhD		